

50. obletnica smrti mons. Janeza Hladnika

Svobodna Slovenija, 18. 6. 2015

20. junija 1965, torej pred petdesetimi leti, je v 63. letu starosti umrl mons. Janez Hladnik, brez dvoma ena vodilnih in najbolj zaslužnih osebnosti med slovenskimi izseljenskimi duhovniki. Njegovo pionirsko in dostikrat misijonsko delo je bil pravi blagoslov za slovenske izseljence, ki so v dvajsetih letih prejšnjega stoletja prispeli v Argentino zlasti s Primorske in Prekmurja. Po drugi svetovni vojni pa je v osebnem srečanju s tedanjim predsednikom Peronom dobil zagotovilo, da lahko pridejo v Argentino »vsi ki imajo pogoje, ki jih določa ustava, pa naj jih bo deset tisoč ali več. Takih ljudi mi potrebujemo.« To je odprlo široka vrata za val protikomunističnih beguncev v taboriščih po Avstriji in Italiji, ki so v negotovosti in strahu pred nasilno vrnitvijo in življenjsko nevarnostjo iskali možnost preselitve v Ameriko.

Hladnik je bil doma iz Rovt nad Logatcem, kjer se je rodil leta 1902. V zgodnjih otroških letih si je s koso hudo ranil nogo, ki se mu je potem še ogojila, da bi mu jo skoraj odrezali. Posledice so ga spremljale vse življenje in mu povzročale težave pri hoji, končno pa bile glavni vzrok prezgodnje smrti. Imele so pa še drugo, odločilno vlogo zanj. Fant na imenitni in napredni kmetiji bi skoraj imel določen svoj poklic, a okvara na nogi je bila pri tem resna ovira. Pričelo se je prigovarjanje »da boš učen, boš profesor kot stric, boš gospod, kot gospod stric«, za kar pa mladi Janezek ni in ni bil navdušen. Vsi pomisleki so končali, ko je oče odločil: »Šel boš v šolo, pa amen.« Desetleten je tako odšel v šolo in to v Škofjo Loko, kar je v tistih časih pomenilo, da se je vračal na dom samo na pol leta. Dve leti nato je bil že gimnazijec v Škofovih zavodih v Šentvidu. Osem gimnazij, med njimi svetovna vojna in nastanek Jugoslavije, na koncu pa matura. Odločil se je za gozdarsko fakulteto v Zagrebu in ostal tam štiri dni. Še eno leto je zorela odločitev, ki ga je pripeljala v ljubljansko semenišče in do nove maše pri petindvajsetih letih.

Svojo prvo duhovniško službo je vršil kot kaplan v Metliki, nato je skrbel za kakih deset tisoč slovenskih vernikov v Zagrebu, med katerimi je bilo veliko Metličanov, od tam pa je odšel za kaplana v Kostanjevico.

V tem času je že večkrat premišljeval o Argentini. Od gospoda Kastelica je redno prejemal revijo *Duhovno življenje*, leta 1935 pa je stopil do škofa Rožmana in ga vprašal: »Prevzvišeni, že dolgo se mi vsiljuje misel na Argentino. Zaradi bolezni sem jo enkrat že pokopal. Toda sedaj, na duhovnih vajah, je spet tako vsiljivo stopila predme, da vas moram vprašati za svet. Kaj se vam zdi, ali naj grem ali naj te sanje dokončno pokopljem?« »Gospod Janez, pojdite! Bil sem v Severni Ameriki in videl, da je duhovnik našim ljudem v tujini nujno potreben. Doma ne bo nihče umrl brez Boga, tam pa boste marsikomu odprli nebeška vrata«, mu je odgovoril škof.

Kmalu zatem je odšel iz Ljubljane na dolgo pot skozi Trst, Pariz, Lurd, Bordeaux, od tam z ladjo v Lizbono in čez Atlantik v Buenos Aires. Tu je bil v pomoč g. Jožetu Kastelcu do njegove tragične smrti na Aconcagui leta 1940, ko je vse breme padlo nanj. Na vseh področjih je razvijal tolikšno dejavnost, da je povsod zbujal občudovanje. Kaj vse je zmožel, mnogokrat sam, čisto sam! Za svoje ljudi je skrbel, jim maševal, krščeval otroke, jim oznanjal Kristusov nauk, jim pomagal v stiskah življenja, zanje posredoval, jim pisal in urejal *Duhovno življenje*, ga razpošiljal in sam pobiral naročnino, organiziral in vodil romanja v Lujan, k Lurški Materi božji in k sv. Antonu Padovanskemu. Skrbel je celo za razvedrilo z raznimi družabnimi prireditvami. Po svojem delu je postal znan po vsej

prostrani Argentini, saj skoraj ni bilo večjega kraja v državi, v katerem ne bi poiskal slovenskih ljudi in jih znova in znova obiskoval.

Koliko naporov, osebnih in gmotnih žrtev je bilo združenih z rešitvijo življenjskega vprašanja slovenske povojne emigracije, ki ji je omogočil vstop v Argentino! Kolikim je pomagal na najrazličnejše načine, da so prišli do stanovanja in dela.

Slovenska vas je njegov živ spomenik. On si jo je zamislil in imel odločilno vlogo pri njenem ustvarjanju. Popolnoma zasluženoma nosita njegovo ime glavna cesta v vasi in dom, ki družijo krajevne rojake.

Kot župnik pri sv. Jožefu je postal dobesedno ljubljenec svojih faranov in znan daleč naokoli. Vsestranskemu delu je dala priznanje tudi cerkvena oblast, ko ga je na škofov predlog imenovala za monsignorja. Bil je prvi slovenski duhovnik v Argentini, ki je bil deležen te časti.

Pri vseh naporih se ni dosti menil za svojo bolezen na nogi. V zdravniško oskrbo se je zatekal samo tedaj, kadar se je oglasila v hujši in resnejši obliki. Aprila 1965 so mu odrezali peto v mestnem sanatoriju sv. Jožefa, kjer je začel vedno bolj slabeti. Neizmerno si je želel da bi se vrnil na faro. Zdravniki so mu dovolili, da je soboto 12. in nedeljo 13. junija prebil med svojimi verniki, neprestano spovedoval, maševati pa ni mogel, ker ni mogel stati. Vrnil se je v sanatorij, kjer sta ga še obiskala kardinal Caggiano in škof Shell iz Lomas de Zamora. V nedeljo 20. junija ga je zadela srčna kap, za katero je umrl in odšel k Bogu po zaslužen plačilo. Še isti dan so prepeljali krsto v župnijsko cerkev sv. Jožefa. Množice, ne le iz njegove, temveč iz vseh okoliških župnij, so ga prišle kropit in molit za pokoj njegove duše. Posebno številni so bili tako stari kot novi slovenski naseljenci.

Mons. Hladnik je imel veličasten pogreb, kakršnega pripravi hvaležen narod samo svojim največjim dobrotnikom. Sprevod po cesti je bil dolg celih pet kvader. Po dveh letih so bili slovesno preneseni njegovi zemeljski ostanki v cerkev sv. Jožefa. Tam bo spominska maša v španskem jeziku v soboto 20. junija ob 19. uri. V cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi pa bo slovesna maša v nedeljo 21. junija ob 9. uri, ki se bo nadaljevala s kratko prireditvijo v Hladnikovem domu.

»V službi Cerkve in naroda« je bilo Hladnikovo življenjsko vodilo in tudi podnaslov njegove knjige spominov *Od Triglava do Andov*, glavni vir podatkov vključenih v tem članku. Ker je vodilo v polni meri izpolnil, smo mu vsi argentinski Slovenci neizmerno hvaležni.

F. S.